

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonae, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

§. 3. Hora Completorii obtulit Abraham sacrificium. Contemplationis series ex eodem sacrificio explicatur. Deprecatio pro dono contemplationis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

angustum illi videtur, nec in se manere potest, nec toto cœli, terræque ambitu contineri. Vellet coram Deo annihilari, & in laudem ipsius omnino resolvi. Porrò corpus sine pulsu remanet intensissimis doloribus affictum, expers cibi, & somni, ac penè mortuum, nisi quod anima impetu amoris acta quandoque compellit ipsum voces tollere ad sidera altissimis gemitibus, & clamoribus inarticulatis. Hæc & alia plura de mystica hominis morte sanctæ animæ scripserunt, quæ inexpertis incredibilia videntur. Mors autem ista in contemplatione contingit, ad quam ferotinum tempus jam ingruentibus tenebris maximè idoneum esse omnes Theologiæ mysticæ Doctores asseverant. Sed & quidam Ethnicus q hanc veritatem non ignoravit, qui de seipso ad amicum scribens ait: Mirè silentio, & tenebris animus alitur, ab iis quæ avocant abductus, & liber, & mihi relictus non oculos animo, sed animum oculis sequor, qui eadem quæ mens vident, quoties non vident alia.

S. III.

Horâ Completorii obtulit Abraham sacrificium. Contemplationis series ex eodem sacrificio explicatur. Deprecatio pro dono contemplationis.

I Deo ante Completorium versiculus ille Psalmi decantatur r, *Converte nos Deus salutaris noster*, quo pe. actio jam die è negotio ad otium, ab externis ad interna, à militia diei ad noctis quietem, & ab actionum sollicitudine ad contemplationis suavitatem revocemur. In cuius rei typum Patriarcha noster Abraham s, cum accepta super numerum stellarum futuræ propagationis repromissione præscriptum à Domino sacrificium ipsa hora Completorii offerret, conversionem nostram ab activæ vitæ exercitiis ad contemplativæ sublimitatem non sine ingenti mysterio præfiguravit. Sume, inquit, *mibi vaccaam triennem, & capram trimam, & arietem annorum trium, turturem quoque, & columbam.* Ubi illud in primis observandum est, quod quadrupedibus bestiis volucres etiam in sacrificium adjunxit. Nam, ut ait Richardus Victorinus t, in avibus studia spiritualia, in animalibus corporalia exercitia intelliguntur. Qui verò ad

apicem perfectionis anhelat aves bestiis, interna externis, contemplationem actioni conjungere debet. *Et bestias quidem divisit Abraham in duas partes, volucres autem non divisit.* In internis enim exercitiis, quæ ad aves pertinent, cum soli Divino conspectui pateant, illud dumtaxat oportet intendere, ut Divinæ placeant voluntati: At in externis, & corporalibus quibus tum propter Deum, tum propter proximum insistimus, intentionem nostram necessariò dividimus, & geminamus, & ad Divinum beneplacitum, & ad proximi utilitatem attendentes. His autem studiis dum incumbimus, adhuc viget diei malitia, adhuc urit æstus concupiscentiæ, adhuc fervet carnalis prudentiæ calor. Ideò sacrificium nostrum custodire debemus, ne descendentes volucres, ineptæ scilicet, ac superbæ cogitationes, immisiones, per Angelos malos, illa coinquant, & diserpant. Sed quid dicit Scriptura? *Cumque Sol occumberet, sopor irruit super Abram, & horror magnus, ac tenebrosus invasit eum.* Ecce quomodo occidentem Solem comitantur sopor, & post soporem sequitur horror. Hunc verò soporem non illum arbitror esse, quem infirmitatis nostræ defectus, vitæque hujus necessitas immittit: soporem intelligo corporei sensus excessum, animi quietem, mentis alienationem. Dum igitur Sol occumbit, dum vanitatis deficit amor, dum carnis concupiscentia refrigescit, homo spiritualis, irruente desuper somno extra semetipsum rapitur, & ex Divina revelatione, quasi per somnum, ea incipit cernere, & cognoscere, quæ prius fervente Sole vix, vel nullatenus poterat intueri. *Per somnium in visione nocturna, ait Job u, quando irruit sopor super homines, & dormiunt in lectulo, tunc aperis aures virorum, & erudiens eos instruit disciplina.* At hunc soporem horror magnus, & tenebrosus subsequitur, eodem attestante qui dicit x, *In horrore visionis nocturnæ, quando solet sopor occupare homines, pavor tenuit me, & tremor, & omnia ossa mea præterita sunt.* Et y, *si dixero, consolabitur me lectulus meus, & relevabor loquens mecum in strato meo, terrebis me per somnia, & per visiones horrore concuties.* Quis enim non horreat, & contremiscat, dum mystico sopore supra semetipsum elevatus videt Deo revelante quantis quotidie periculis subiaceat, quam sit pronus ad casum, quam tardus ad surgendum, quam facilè perituræ carnis illecebris decipiatur; & insidiantis diaboli fraudibus ad ruinam impellatur?

D d d d 3

2. Per-

q *Plin. junior. l. 9. Ep. 36. r Psalm. 84. t Gen. 15.*

t *Richard. de differ. sacrificii, Abrahæ & Mariæ.*

u *Job. 33:15. x Job. 4:13. y Idem. 7:13.*

2. *Pergit Scriptura; Cum ergo occubisset Sol, facta est caligo tenebrosa, & apparuit clibanus fumans & lampas ignis irasius inter divisiones illas. Ea veram conversionem, quam initio Completorii postulamus: En totius seriem contemplationis. Primò occumbit Sol, postea soporatur homo, horror deinde invadit eum, tum caliginem videt tenebrosam, quam clibanus fumans dissolvit, & succensa lampas transeuntis ignis inflamat. Postquam igitur prædictus horror studium spiritualis vii à cadocis transtulit ad æternam, omni vitiorum tyrannide subacta, de conscientia incipit tranquillitate gaudere, & invalescente bonâ consuetudine in simplicem mentis nuditatem exaltatur. Tunc fit caligo tenebrosa humanâ ratione imperferutabilis, quam Magnus Areopagita z lucem esse ait, in qua Deus inhabitat, quæ propterea tenebrosa vocatur, quod lux excedens & exuperans, id quod luce tegitur, nimio splendore involvat. Nubes, inquit, a & caligo in circuitu ejus: & posuit tenebras latibulum suum. Ad hunc fulgentissimum radium divinarum tenebrarum, qui omni essentiâ superior est, mysticæ Theologiæ magister b Dei amatorem elevandum fore promittit, eum à se ipso, & ab omnibus liber fuerit & solutus. Ad idem Psalmus nos hortatur, qui dicit c: *Accedite ad eum, & illuminamini.* Ne fortè desperes, & dicas; Nulla est spes videndi Deum, nam *Deum nemo vidit unquam d, & lucem habitat inaccessibleem e,* præcipit Psalmus, ut accedas. Ad quem? Ad Deum. Sed scriptum est f, *Scrutator majestatis opprimetur à gloria.* Accede ergo humiliter, accede confidenter, & illuminaberis, & facies tua non confundetur. Ideò post caliginem sequitur clibanus fumans, & lampas ignis. Prius ignis fumigans, postea ignis flammans. In clibano fumante intelligitur incendium amoris, in lampade lux gratiæ revelantis. Nam quia lux Divinitatis iis tantùm, teste Dionysio g, verè collucet, qui immunda omnia, & munda transeunt, omnemque omnium sanctorum fastigiorum ascensum superant, & divina omnia lumina, rationesque cælestes relinquunt, & in caliginem ingrediuntur, in qua revera est, ut scripta divina tradunt, is qui est super omnia, ad quam sublimitatem non nisi charitate currendo pervenitur; ideirò amoris incendium in clibano cordis suc-*

cendi debet. Sed quia in hac vita, quantumcumque proficiat homo, nunquam ad summum perfectionis fastigium pervenire potest, ut Deum diligat totis viribus, totâ mente, totâ virtute, non sine causa succensus clibanus, molestum & lacrymosum eructans fumum ostenditur. Lampas verò ignis intimæ lucis quandam donat inchoationem, in cujus tenui, ac subobscurò fulgore æternorum honorum supereminetia nobis interrim manifestatur, donec crescamus usque ad perfectam diem, & ad illam felicem patriam perveniamus, in qua lumen lampadis, & lucernæ jam necessarium non erit, quia claritas Dei illuminabit nos.

3. O ignem! ô lucem! quæ post solis occasum immittitur, quæ tenebras peccatorum expellit, fiduciam gignit, nutrit spem, tollit timorem. O fidelem Abrahæ æmulatorem, cui datum est hostiam gratam offerre Deo, & post horrorem, & somnum divinum ignem, sanctumque lumen accipere. *Converte nos Deus salutaris noster, & avertè iram tuam à nobis: festina ad adjuvandum nos hâc sacratissimâ horâ, quâ à diei negotiis ad otium contemplationis toto mentis affectu converti desideramus.* Ecce supplex, & lacrymans pedibus tuis advolor novellus Ephraim; qui quasi avis volavi, nidum quaerens mihi, ubi reponam pullos meos, affectus meos. Cognovi nimirum tempus miserendi, quia venit tempus. Non me deinceps, te adjuvante, benignissime Salvator, non me ad egena convertam hujus mundi elementa, ne mihi thesaurizem iram in die iræ, ne rursus vagari incipiam post greges sodalium meorum, ne ligatis manibus & pedibus projiciar à facie tua in tenebras exteriores, ne tanquam tepidum evomas me ab ore tuo, ne cum ipse veneris scrutans renes, & corda; scrutans Jerusalem in lucernis inveniar minus habens. Et nunc Domine, Pater meus es tu, ego verò lutum; fictor meus es tu, & opus manuum tuarum ego sum. Ne memineris iniquitatum mearum, & anticipent me misericordiam tuam. Unam petii à te, hanc jugiter requiram, ut inhabitem in domo tua omnibus diebus vitæ meæ. Effunde ergo, elementissime Deus, largam super me benedictionem de rore cæli, & de pinguedine terræ. Terræ inquam viventium, qui potantur torrente voluptatis tuæ, & fatiantur ab ubertate domus tuæ. Urinam dirumperes cælos, & ad me descenderes, ut durities mea liquefacta diffunderet, & amore tuo ignitus præsentia tuâ dignus in-

z Dionys. Areop. a Ps. 96. c. 17. b Dionys. Areop. cap. 1. myst. Theologia. c Psal. 33. d 1 Joan. 4: 12. e 1 Tim. 6: 16. f Prov. 25: 27. g Dionys. c. 1. mysticæ Theologia.

invenire. Sicut desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus. Quando veniam & apparebo ante faciem tuam? Quando veniam ad te supereminenti contemplatione elevatus de terra deserta, in via, & iniquosa, ut videam virtutem tuam, & gloriam tuam? Quamdiu miser jactabor in fluctibus mortalitatis meae, clamans ad te Domine, & non exaudis? Audi clamantem de profundis tenebrarum, introduce me in caliginem tuam, in qua lucet radius majestatis tuæ, ut videam te, & sciam te nunc quidem per speculum, & in ænigmatibus: postea verò discussa caligine facie ad faciem, cum lux perpetua fulgebit super me, in regno felicitatis.

METRUM XXIV.

Hoc est quod opto: cætera diffuunt
 Vernæ more nivis, quæ tenui halitu
 Spirantis Zephyri liquefit.
 Quid miri Regum culmina, quid opes,
 Quid mollioris gaudia vitæ,
 Aut vanæ ingeritis præmia gloriæ,
 Gentes sinistro tramite devia,
 Fussi que indociles Dei?
 Omnia sordent: quicquid celsum
 Magno cælum continet ambitu,
 Quicquid tellus fecunda parit.
 Tu Rex beate cælitum,
 Mundi sator & rector,
 Humani generis spes, amor, & quies,
 Qui lucido astrorum in solio sedens
 Intimos cordis penetras recessus,
 Interna pelle nubila,
 Compeste fluctus turbidos,
 Ut spiritus contagio
 Emancipatus corporis
 Tranquillus ad te convolet.
 Da votis facilem te Pater optime,
 Tuæque lucis fulgidum menti jubar
 Emitte cælitus,
 Ut rursus patrio reddita cælo
 Veri se repleat luminis haustu.
 Tu poli terræque præses tumidi quoque pelagi
 Moderatrix mens veni, cuncta regens vice stabili.
 O sacrum mundi decus, Patris & unica soboles,
 Tuo semper parenti sapientia similis,
 Intelligibilem expressio, nec Patre junior,
 Nec minor, lux sempiterna effigies nitida Dei.
 Te semper generat, & semper amat, tibi placidus
 Annuit semper Parens: constat perpetuus amor
 Geniti, & Genitoris, ambos nam scedere sociat
 Eterno unus amor, & spiritus: hunc sine numero

Numerum facitis, Bonum simplex, unica Deitas,
 Simplex æternitas, parque potentia, par amor
 Tibi cum Patre est. Nihil te sine dicere potis est,
 Qui Verbo cuncta dicit. Sine te nihil opifex
 Aut facit, aut firmat. A te omnia condita numerum,
 Artesque habu: e normam quoque, pondera, speciem.
 Huc igitur ades boni fons sapientia, maculas
 Abscege mentis, cernere ut vultum queam,
 Vultum beatos qui facit Angelos.
 Tu quoque Amor Deus,
 Amor perpetuus Patris,
 Perpetuus Verbi Amor,
 Utrique compar, utriusque vinculum.
 Quem vis volendi vis redamanstium
 De corde semper inimico
 Spirat perenni amore.
 Ades præpes & ex alto
 Septena mitte munera.
 Tu lux siderea domus,
 Sanctorum fomes ignium,
 Vigor igneus orbis,
 Hospes pudici pectoris,
 Sanctique amoris pronubus,
 Dux ad astra, cordis ardor,
 Et mentium voluptas.
 Huc opum divinarum
 Divas, pax animi veni:
 Arcem pectoris occupa,
 Nam tuo sine Numine
 Mens torpet, ut flumen golu.
 At at recenti quo feror impetu
 Sublimis inter nubila?
 Subitus unde mihi
 Venit furor? quis me vigor,
 Aut quæ vis nova concitat?
 Cernitis? an rerum species deludit amantem?
 Per medias equitare nubes,
 Stelliferumque pedo
 Iam videor calcare polum
 Ad cælitum consortium:
 Super nitentis æthræ
 Altum feror cacumen.
 Ecce domus, turre que recedunt:
 Iam pendula in minimam coit pilam globosa tellus,
 Iam Solis, & Lunæ supervehor, Iovisque sedes.
 Modò quod erat culmen resurgens siderum pyropis.
 Calco pavementum pedibus, & sancta cerno
 Delubra Divum.
 Trahit me spiritus post se, meumque sacro
 Amore pectus urit.
 O raptus, atque excessus animæ,
 O mysticum silentium,

O sancta solitudo,
 Pretiosa mors carnis, quies tranquilla, fax amoris,
 Intus furens incendium,
 Suspendio beata,
 Pax cordis & suavissima
 Mentis bona voluptas!
 O quas Aligerum lyras
 Dulceque cantus audio!
 Carmina resonant non prius
 Accepta æthereis choris.
 Auditis ut decemlicem
 Amor intus agit molem!
 Amor hic est, nosco sonantium
 Errores digitorum.
 Ut blanda pubes calitum
 Arripit aure sonitum!
 Ut accinunt Amori
 Aligerum phalanges!
 Ut astra mulcent cantibus!
 Hic eloquenti verberare
 Chelym flagellat auream.
 Hic garrientes fistulas
 Blandis maritat vocibus.
 Hic leni auratum pectine tangit ebur,
 Doctus hic est molles ungue cedere fides,
 Hic patrios sacro personat ore modos.
 En ut decoris saltibus
 Errantes quatiant solum!
 Nunc implicantur invicem,
 Et sese manibus trahunt.
 Nunc delicatis gressibus
 Cantui occinunt sonoro.
 Nunc in obliquam ceceles catervam
 Disgregant sese placido rotatu,
 Latoque plausu.
 O pura mentis gaudia,
 O sancti Amoris Orgia!
 Adeste Amantes, quotquot ad æthera
 Promovet virtus levioris penna
 Adbuc caduca corporis
 Mole gravatos.
 Nunc est canendum, nunc superum choris
 Fas est adesse, & psallere.
 Ergo huc canora tympana, & lyras ferte,
 Ferte vota, ferte laudes.
 Ludite, plaudite, psallite Amori:
 Ducta carmina pangite Amori:
 Pangite laudes, fundite versus,
 Cœlica promite cantica Amori.
 Pulsate novo sydera cantu.
 Plaudite cœli, plaudite terræ,
 Plaudite Amori.
 Sed quis repente corripit mentem dolor,

Et nostra turbat gaudia?
 Scilicet injecta curarum compede, & arcto
 Carnis ligata vinculo
 Ad ima rursum labitur
 Mens è polorum culmine.
 O Amor, O tetrica tandem fastidia vite
 Tolle: ut siderea tibi liber fistar in arce.
 Tunc mea securus jactabo gaudia, quando
 Unica visa duos junget, & una dies.

§. IV.

Completorio ferventius adesse debemus multis
 de causis. Somnus imago mortis.

HAc horâ totius dici defectus supplere debemus, ut, si cæteris forsân officiis minus alacriter, & devotè interfuimus, majori nunc fervoris, ac pietatis conatu peractæ per diem orationis negligentiam compensemus. Illud autem summo perè Monacho cavendum est, ne absque gravissima necessitate publicæ desit officii hujus recitationi. Fratres Prædicatores huic pietati fœdè incumbabant. Nam ut ait Theodoricus in vita sancti Dominici, ceu rem valde optatam Completorium expectabant, atque ad illud tanquam ad solemne quoddam festum se præparantes, mutuis se precibus commendabant. Multæ autem sunt causæ ad hanc observationem acrius stimulant, quas magistri spirituales h recensent. Primum enim hæc hora est, quâ de labore vitæ activæ ad tranquillam contemplationis pacem modo superius explicato transimus, Canticum justis propterea psallentes i: Nunc dimittis servum tuum Domine, secundum verbum tuum in pace. De impiis scriptum est k; Contritio & infelicitas in viis eorum, & viam pacis non cognoverunt. Justis autem si dormiunt non timebunt, quiescent, & suavis erit somnus eorum. Creavi fructum labiorum pacem, dicit Dominus l, fructum scilicet sacrarum precum, quas hac hora complemus, pacem ei, qui longè est, & qui propè. Quomodo enim perturbato animo ille poterit inveniri, de quo scriptum est: Et factus est in pace locus ejus m. An non illa, quæ dilectum quærebat elapsam & lectuli, & noctis secretum elegit? In lectulo meo, ait n, quæ servi per noctem quem diligit anima mea. En loci, & temporis quam prudenter adhibet oportunitatem! Per lectum siquidem sanctæ quietis otium intelligitur, quo nihil accommodatius ad usum amoris, ad sapientiæ investigationem;

h Umbertus in Reg. S. August. c. 38. i Luc. 2. 29: k Psal. 13. 3. l Isai. 57. 19: m Psal. 75. n Cant. 3. 11